

СТАНОВИЩЕ

по конкурс за заемане на академична длъжност "ПРОФЕСОР"
по професионално направление 1.1. „Теория и управление на образованието“,
обявен в ДВ, бр. 84 от 30.10.2015 г.
с кандидат: доц. д-р Янка Русева Тоцева

Член на научното жури: доц. д-р Евгения Петрова Пенкова, Университет за национално и световно стопанство, София

В обявения от Европейски политехнически университет, Перник (ДВ, бр. 84 от 30.10.2015 г.) конкурс за академичната длъжност "професор" по професионално направление 1.1. „Теория и управление на образованието“, се е явил един кандидат – доц. д-р Янка Русева Тоцева. Спазена е процедурата в съответствие с Закона за развитието на академичния състав в Република България и с Правилника за неговото приложение, както и Правилника за заемане на академични длъжности и развитието на академичния състав в ЕПУ, Перник. Във връзка с Решение на АС на ЕПУ (Протокол №5/15.12.2015 г.), Президента на ЕПУ издава Заповед № №52/18. 12.2015 г. за определяне на научното жури, на чието основание участвам в неговия състав.

Настоящото становище е разработено по реда на глава трета, раздел III от Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), обнародван в ДВ. бр.38 от 21Май 2010 г., изм. ДВ. бр.81 от 15 Октомври 2010 г., изм. ДВ. бр.101 от 28 Декември 2010 г.

1. Обща характеристика на научно-изследователската и научно приложна дейност на кандидата.

Широкият кръг от изследвани проблеми в научното творчество и разнообразната управленска дейност на кандидатката дава основание да се даде висока оценка на нейните изследователски търсения и практическа реализация. В конкретен план:

А) Научно-изследователската дейност на доц. Тоцева е фокусирана в няколко тематични области в обсега на управлението на образованието: в общотeorетичен план – политики, иновации , мултикултурна среда, етноси и интеграция; комуникации, в т.ч. интеркултурна и мултикултурна комуникация; човешки ресурси и образователни проекти. Плод на тази изследователска дейност са многобройните публикации, от които по профила на конкурса са 3 монографии (в т.ч. една самостоятелна, 248 с.), 15 статии (от които 4 на чужд

език), едно учебно помагало (в съавторство) и над 30 доклада на научни конференции (от които 2 публикувани в чужбина).

Б) В тясната връзка с горното е и нейната практическа реализация в различни сфери и на различни равнища в образователната системата, в която тя съчетава научната си подготовка с **научно-приложна дейност**. От изложеното в автобиографичната справка става ясно, че това са области тясно свързани с ракурса на научно-изследователска дейност: разработване и управление на десетки образователни проекти; управление на образованието (директор на Център за образователна интеграция на деца и ученици от етнически малцинства, София, зам. ректор на ЕПУ, Перник и др.); управление на човешките ресурси в образованието (Директор на Център за личностно развитие и квалификация, ЕПУ) и т.н.

2. Оценка на педагогическата подготовка и дейност на кандидата

От представената автобиография е видно, че доц. Тоцева перманентно надгражда базисната си педагогическа и философска подготовка (1984г.) с ориентиране към научната област „Теория на възпитанието и дидактика“, в която са и придобитите от нея научна степен и звание (доктор, 1987 г. доцент, 2010 г.). В по-тесен план тя усъвършенства педагогическата си подготовка в области като мултикултурализъм, педагогическа реторика, образователен мениджмънт и др.

Резултат на така формираната подготовка е и дейността на кандидатката в различни образователни институции като преподавател (асистент, гл. асистент и доцент в ШУ и ЕПУ); учебните дисциплини, които преподава на студентите от бакалавърска и магистърска степен (Педагогическа реторика, Дидактически технологии в интеркултурното и гражданско образование, Убеждаваща комуникация, Мониторинг на образователни системи, Мениджмънт на персонала, Педагогически интервенции в мултикултурна среда, Иновационен мениджмънт, Управление на екипи и др.), както и участието ѝ като гост лектор в няколко европейски университета (Нидерландия, Италия, Ирландия).

3. Основни научни и научно-приложни приноси

От представените научни трудове на доц. д-р Янка Тоцева като признати по профила на обявения конкурс са посочените по-горе (т.1) монографии, статии и доклади, от които бих посочила като особено значими приносите в следните две предметни области:

А) Управление на разнообразието в образованието

Научни приноси

- ✓ Изведен е теоретичен модел на връзката педагогическа и интеркултурна компетентност;
- ✓ Интердисциплинарно изследване на свободата като философска категория, интеркултурна комуникация и през призмата на образователния мениджмънт.

Практико-приложни приноси

- ✓ Емпирично проучване на уменията и нагласите на учителите за работа в мултикултурна среда;
- ✓ Оценка на потребителските нагласи (родители) за образованието;
- ✓ Предложените интерактивни подходи за работа в мултикултурна среда;

Б) Управление на комуникациите в образованието

Научни приноси

- ✓ Развитие на интердисциплинарния подход в изследването на комуникациите в образованието;
- ✓ Формиране на ново изследователско интердисциплинарно поле – интеркултурна реторика;

Практико-приложни приноси

- ✓ Изведените ключови компетентности на учителя, свързани с новата му роля на мениджър на комуникацията и мениджър на межкултурните отношения;
- ✓ Предложените подходи за управление на комуникациите при дистанционното обучение.

4.3. Значимост на приносите за науката и практиката

Без да отричам приноса на авторката в изследването на посочените от нея други области, намирам за особено значимо за развитието на науката и особено на практиката у нас посоченото по-горе (т.3), поради следните причини:

- ✓ Недостатъчно изследвани у нас проблеми;
- ✓ Непоследователна и неадекватна политика по отношение на тяхното решаване във времето, в резултат на което са натрупани проблеми (особено по отношение на работата са малцинствените групи), по които все няма ефективен подход за решение;
- ✓ Широк социален резонанс и негативни последици в икономиката и социалната сфера;

Ето защо намирам, че предложените от доц. Тоцева подходи (в разработените методики, оценки и анализи) са с подчертано практико-приложна насоченост и са добра основа за формиране на политиките и използването на конкретни инструменти за тяхното реализиране.

5. Критични бележки и препоръки

След запознаване с разнообразното творчество на доц. Янка Тоцева препоръчвам бъдещите ѝ творчески търсения да се фокусират върху развитието на ефективни методики и образователни технологии, адаптирани към обучение в интеркултурна среда, а в по-широк план върху политиките и инструментите за образователна интеграция и изследване на въздействието на тези политики.

Заклучение

Предложените за рецензиране публикации и дългогодишната активна преподавателска дейност на доц. д-р Янка Тоцева дават основание те да бъдат оценени положително. Публикациите са по професионално направление 1.1. Теория и управление на образованието, което съответства на тематиката на обявения конкурс. Представеното монографично изследване е авторски прочит на съвременен за образоването проблем и принос в обогатяването на управленските подходи в сектора. Кандидатът има присъдена образователна и научна степен „доктор“, както и необходимия стаж като „доцент“ в ШУ и ЕПУ. Обемът на публикациите и учебната заетост отговарят на определените изисквания. Кандидатът има качества на добросъвестен и целенасочен изследовател и опитен преподавател, който умее да съчетава успешно изследователската, учебно-преподавателската, управленска дейност в образованието.

Всичко това ми дава основание да препоръчам на уважаемите членове на Научното жури **да бъде присъдена академичната длъжност „професор“ на доц. д-р Янка Русева Тоцева.**

19. 03. 2016 г.

Член на журито:

София,

доц. д-р Евгения Пенкова